

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 169618
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/33071 79412
7/33296
7/34955 GK 26
7/36526-36531 GK 47
7/36683-36684 GK 50
7/36690
7/36824 GK 51
7/37350-37353 GK 61
7/37495-37496 GK 65
27 Ocak 2021
7/37601 GK 7
7/37721
7/37724 .../.../2021
7/37846-37847
7/37849-37850
7/37936-37942
7/38097-38098
7/38097-38098
7/38375-38380
7/38520-38523
7/38673-3869
7/38702
7/38781
7/38975
7/38979
Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (79 Adet, 129 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. KAMİL OKYAY SINDIR'IN
TBMM 7/36530 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

24 Eylül 2020 tarihli ve 31254 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararları arasında "Acele Kamulaştırma" kararlarının da yer aldığı görülmektedir. Bunlar arasında 2971 sayılı Karar uyarınca, "Mersin Rüzgar Enerji Santrali için Mersin ili Gülnar İlçesi, Kayrak Mahallesi (Köyü)nde yer alan bazı taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından acele kamulaştırılması yer almaktadır.

Bilindiği gibi 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, Acele Kamulaştırma uygulamalarını düzenleyen 27. Maddesi uyarınca; "yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda" acele kamulaştırma ile taşınmazlara el konulabilmektedir.

Oysa ki, yapılan uygulamalardan görülmektedir ki, gerçekleştirilen kamulaştırmaların büyük bir bölümünün "yurt savunma ihtiyacına" yönelik olmadığı, savaş, kıtlık, doğal afet gibi istisnai durumlarda devletin, uzayabilecek kamulaştırma süresi nedeniyle, zaman kaybetmeden ivedilikle işlemleri yapabilmesi için özel kanunlarla öngörülen "olağanüstü durumların" söz konusu olmadığı veya Cumhurbaşkanı'na, aceleliği konusunda, takdir yetkisi verilmiş olsa da özel sektör yatırımlarına yardımcı olmaya yönelik birçok kamulaştırma uygulamalarının "acele" nitelikli olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda aşağıda yazılı olarak yer alan sorularımın tarafınızdan ivedilikle yanıtlanmasını saygıyla dilerim:

- 1) Söz konusu acele kamulaştırmanın amacı nedir?
- 2) Bu acele kamulaştırma kararında "üstün kamu yararı" nedir? Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde yapılması düşünülen yatırım, bir kamu yatırımı mıdır? Yoksa kamulaştırmanın ruhuna, yasal çerçevesine ve kamusal yarar ilkesine aykırı bir şekilde özel sektöre mi devredilecektir?
- 3) Yapılacak acele kamulaştırmanın, yurt savunması ile veya aciliyet gösteren bir doğal afet vb. durum ile veya özel kanunlarla öngörülen bir başka "özel durum" ile herhangi bir ilgisi var mıdır?
- 4) Tapu kayıtlarından anlaşıldığı üzere, acele kamulaştırılacak taşınmazların toplam alan büyüklüğünün yaklaşık 60.169 m2 (60.2 dekar) olduğu anlaşılmaktadır. Kamulaştırılacak bu alanın daha sonra genişletilerek büyütülmesi söz konusu mudur?
- 5) Taşınmazların 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında, 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarında ve 1/1.000 ölçekli uygulama imar planındaki niteliği nedir? Bu planlarda yeni kullanım

fonksiyonuna bağılı olarak değişiklik öngörölmekte midir ve ne zaman ve hangi kurum tarafından değiştirilmesi planlanmaktadır?

6) Taşınmazlar, imar planlarında "Tarımsal" nitelikli alan statüsünde ise imar planlarında değişiklik yapılmadan, taşınmazın kullanım nitelikleri değiştirilmeden yapılan acele kamulaştırma kararları ile yaratılan arazi rantının, taşınmazın gerçek malikine değil fakat "kamu yararı" atfedilerek devredilen özel sektör yatırımcısına sağlanması ve gerçek sahibi köylülerin yaşayacağı mağduriyetler sizce hukuka, adalete ve hakkaniyete uygun mudur? Bu durumda Anayasamızın 35. Maddesindeki "mülkiyet hakkı" ihlal edilmiş olmaz mı?

7) Bu alanda herhangi bir özel sektör kuruluşuna enerji üretim lisansı verilmiş midir? Verildiyse hangi şartlarda verilmiştir?

8) Acele kamulaştırma kararı alınan taşınmazın tapu kayıtlarında vasfı (niteliği) "tarla" veya "bağ" olarak görölmektedir. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu uyarınca tarım alanlarının tarım dışı amaçla kullanılabilmesi şartlara bağlanmışır. Söz konusu taşınmazlar için de Toprak Koruma Kurulu'na alınmış herhangi bir karar bulunmakta mıdır?

9) Tapu kayıtlarında tamamının "Tarla" veya "Baę" niteliğinde olduğu söz konusu taşınmazlarda hangi ürün/ürünler yetiştirilmektedir? Zeytin ağaçları veya herhangi bir başka meyve türü yetiştiriciliği yapılmakta mıdır?

10) Yapılacak kamulaştırmanın tahmini bedeli ne kadar düşünölmektedir? Hâlihazırda yapılan tarımsal üretimin Kayrak köyü/mahallesine ve ülke ekonomimize katkısı değerlendirilmiş midir ve ne kadardır?

11) Bu yatırımın doğaya, çevreye, yöre insanların yaşam alanlarına herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı mı düşünölmektedir?

12) Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde öngörölen yatırım için ve kamulaştırma öncesinde sizce olumlu ÇED raporunun alınmış olması gerekmez mi? ÇED olumlu raporu henüz yok ise bunun alınamaması durumunda yapılacak kamulaştırma uygulaması kamu zararına dönüşmüş olmaz mı?

13) Ya da ÇED olumlu raporunun 2009/7 sayılı Bakanlık Genelgesi uyarınca, daha önce birçok örnekte olduğu gibi, her halükarda verileceği mi düşünölmektedir?

14) Taşınmaz üzerinde öngörölen yatırım için yerel halka bilgi verilmiş midir, çevre halkının rızası alınmış mıdır? Civar alanlarda yapılmakta olan tarımsal üretim faaliyetlerine etkileri olacak mıdır? Önlemleri düşünölmüş müdür?

CEVAPLAR:

Önergeye konu alana ait parsel bilgileri verilmediğinden yürürlükte bulunan Mersin Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı (ÇDP) kapsamında kaldığı anlaşılmakla beraber 1/100.000 ölçekli ÇDP Plan Hükümleri "8.38- Enerji Üretim Ve Depolama Alanları/Enerji Üretim Alanları" başlığı altında "8.38.3- Yenilenebilir Enerji Üretim Alanlarında, aşağıda düzenlenen yer seçimi kriterlerine uyulması ve Bakanlığın görüşünün alınması koşuluyla ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan izinler ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca verilecek lisans kapsamında, ilgili kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda hazırlanan nazım ve uygulama imar planları, ilgili idaresince onaylanır ve veri tabanına işlenmek üzere Bakanlığa gönderilir.

Bu alanların yer seçiminde aşağıda belirtilen kriterlere uyulacaktır:

- 6831 sayılı "Orman Kanunu" kapsamında kalan alanlardaki yatırımların gerekli izinler alınarak öncelikli olarak orman niteliğini kaybetmiş alanlarda gerçekleştirilmesi esastır.
- Tarımsal üretim amaçlı korunması esas olan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında kalan tarım arazilerinde yapılacak olan yatırımlarda 5403 sayılı Kanun hükümleri kapsamında "tarım dışı amaçla kullanım izni"nin alınması zorunludur.
- ÇDP'de doğal karakteri koruncak alanlar ve diğer koruma alanları ile içme ve kullanma suyu koruma kuşaklarında kalan alanlarda yapılacak uygulamalarda imar planlarının hazırlanması aşamasında, üniversitelerin ilgili bölümlerince faaliyetin çevreye olabilecek olası etkilerinin ve alınacak önlemlerin açıklandığı ekosistem değerlendirme raporu hazırlanması zorunludur. Bu alanlarda ilgili mevzuat hükümleri ve ekosistem değerlendirme raporu doğrultusunda uygulama yapılacaktır.
- İmar planı aşamasında, jeolojik etüt raporuna uyulacaktır.
- Plan sınırı içerisinde bulunan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri, Özel Çevre Koruma Alanları, Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Yaban Hayatı Koruma Geliştirme Sahası gibi özel kanunlara tabi alanlarda ilgili kanun hükümleri çerçevesinde ilgili kurumlardan uygun görüş alınacaktır. " hükmü yer almakta olup Mersin İli, Gülnar İlçesi Kayrak Mahallesinde (Köyü) yapılmak istenen "Mersin Rüzgar Enerji Santrali" amaçlı imar planı çalışmalarına ilişkin iş ve işlemler ilgili kurum ve kuruluş görüşleri, 1/100.000 ölçekli ÇDP' nin "8.38.3" nolu plan hükmü ve meri mevzuat hükümleri doğrultusunda, 1/100.000 ölçekli ÇDP'de değişiklik yapılmaksızın ilgili idaresince yürütülebilmektedir.

Mersin İli, Gülnar İlçesinde kurulması planlanan 14,8 MWm/14,8 MWe kurulu gücündeki Mersin Rüzgar Enerji Santrali projesi için ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 listesi kapsamında ÇED süreci yürütülmüş olup, söz konusu projeye Bakanlığımızca 08.07.2019 tarih ve 5586 sayılı ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

ÇED süreci kapsamında projeden etkilenecek yöre halkı için 13.11.2018 tarihinde Mersin İlinde Halkın Katılımı toplantısı düzenlenmiş ve halka bilgi verilmiş olup, yine ÇED sürecinin ilgili aşamalarında mevzuat dahilinde (projenin başlangıcından nihai haline kadar) gerekli bilgilendirme çalışmaları yazılı olarak/gazete-internet ve askı ilanları ile yapılmıştır.

Proje kapsamında yürütülen ÇED çalışmaları kapsamında kurum/kuruluşlardan oluşturulan komisyon marifetiyle projenin çevresel etkileri irdelenerek gerekli çalışmaların yapılması sağlanmış ve yöre halkına doğaya karşı herhangi bir olumsuz etkisinin olmaması amaç güdülerek proje kapsamında gereken tüm önlemlerin aldirılması neticesinde Bakanlığımızca ÇED Olumlu Kararı düzenlenmiştir.

2009/7 genelgesi ÇED Yönetmeliği Ek-1 listesinde yer alıp ya da ÇED Gereklidir kararı neticesinde tekrar çevresel etkileri değerlendirme süreci sürdürülen ve ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin ana projeyi değiştirmeyecek nitelikte giderilebilecek eksiklikler için kullanılmakta (revizyona gidilerek eksik kısımların tamamlanması) ve ÇED sürecinin İDK sürecinden devam edilerek nihai karar aşamasına kadar yeniden değerlendirmeye alındığı süreçtir.

ÇED Raporunda 4 adet türbinin kurulması durumunda oluşacak çevresel etkilerin alternatif proje olarak değerlendirilmiş olması ve kurulu güçte planlanan revizyon ile çevre kirliliği ile doğal kaynak

kullanımı (arazi ve su temin vb.) azalırken, birim ünite başına üretilecek olan enerji miktarının artırılacak olması nedenleriyle, "Mersin Rüzgar Enerji Santrali (15 adet türbin-14,8 MWm/14,8 MWe)" projesi hakkında Bakanlığımızca verilen 08/07/2019 tarihli ve 5586 karar no'lu ÇED Olumlu Kararı'na konu Nihai ÇED Raporunda yer alan çevresel 08/07/2019 tarihli ve 5586 karar no'lu önlemler ve taahhütler saklı kalmak koşuluyla, ÇED Olumlu Kararı, revize proje çalışması neticesinde Mersin RES projesi için (4 Türbin - 16 MWm/14,8 MWe) için de Bakanlığımızca verilen 08.07.2019 tarihli ÇED Olumlu Kararı 27.12.2019 tarihli yazımız ile geçerli (uygun) bulunmuştur.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan bilgiye göre;

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 05/07/2018 tarihli ve 7939-12 sayılı Kararı ile Polat Enerji Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi adına, Mersin İlinde kurulması planlanan Mersin RES üretim tesisi için yatırıma başlanabilmesi ve gerekli onay, izin, ruhsat ve benzerlerinin alınabilmesi amacıyla 05/07/2018 tarihinden itibaren 2 (iki) yıl 6 (altı) ay süreyle, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ÖN/7939-12/03998 numaralı ön lisans verildiği,

Söz konusu üretim tesisinin kurulu gücünün 14,8 MW olup, santral tamamlandıktan sonra yıllık ortalama 51.800.000 kWh elektrik üretimi gerçekleştireceği, santralde üretilecek enerjinin yenilenebilir kaynaktan sağlanması nedeniyle tesisin devreye girmesinin ülke ekonomisine direkt katkıda bulunacağı,

Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak ve yenilenebilir enerji kaynağı olarak tesis edilecek olan Mersin Rüzgar Enerji Santralinin hızlı bir şekilde devreye alınabilmesi amacıyla 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi gereğince yapılan değerlendirme sonucunda, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 18/06/2020 tarihli ve 9402-60 sayılı Kararı ile taşınmazın kamulaştırılmasında kamu yararının bulunduğuna karar verildiği ve bahse konu proje için ilave kamulaştırma kararı alınmayacağı,

Mersin RES üretim tesisi kapsamında kalan tarım arazisi nitelikli taşınmazın tarım dışı amaçla kullanımlarına ilişkin; toplamda 60168,91 m² yüz ölçümlü Gülnar İlçesi Kayrak Köyü sınırları dahilinde bulunan 101 ada 340, 769, 770, 771, 830, 831, 832, 845, 892, 893, 909, 912, 915, 2699, 2768 parsel numaralı taşınmazların 4088,03 'lik kısmının 5403 Sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanım Kanununa göre değerlendirmenin Mersin Valiliği Tarım ve Orman İl personellerince yerinde incelenmesi gerektiği, imar çalışmalarının henüz tamamlanmadığının tespit edildiği,

Enerji arz güvenliğinin sağlanması, normal kamulaştırma yöntemiyle araziye girilmesinin ve inşaat başlanılmasının uzun yıllar alacak olması dolayısıyla yatırımın ekonomiye kazandırılmasının gecikeceği dikkate alınarak acele kamulaştırma yönteminin tercih edildiği belirtilmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Kamulaştırma" başlıklı 19 uncu maddesinin; 1 inci fıkrasında; "*Elektrik piyasasında üretim veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, önlisans ve lisansa konu faaliyetleri için gerekli olan kişilerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından*

değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde Kurul tarafından kamu yararı kararı verilir. Söz konusu karar çerçevesinde gerekli kamulaştırma işlemleri 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dâhilinde üretim faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri için Maliye Bakanlığı, dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından yapılır. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan önlisans veya lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir."

2 nci fıkrasında; "Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti ve/veya üzerindeki sınırlı ayni haklar, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Kamulaştırma bedeli önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenerek tapuda Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapudan terkin edilen taşınmazlar üzerinde Maliye Bakanlığınca kamulaştırma bedelini ödeyen önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. İrtifak hakkının ve/veya kullanma izninin süresi önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlıdır." hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, 703 sayılı KHK'nın 216 ncı maddesi; "Kanun ve kanun hükmünde kararnameler, bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan atıflar Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde bunlara karşılık olarak belirtilen ve düzeltilen bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yap sayılır." hükmündedir.

Bu doğrultuda; lisans süresince ve alınan kamu yararı kararı doğrultusunda üretim faaliyeti göstermek üzere Mersin İlnde, Mersin RES üretim tesisi kurulması için söz konusu taşınmazların tamamının veya dosyasında belirtilen kısımlarının, kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderlerin; Polat Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından ödenmesi şartıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre Bakanlığımızca Kamulaştırma Kararı alınması uygun görülmüştür.

Kamulaştırma Kararı alınan taşınmazlar hakkında 23/09/2020 tarihli ve 2971 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile söz konusu taşınmazların acele kamulaştırılmasına karar verilmiştir.

Mersin İlnde kurulacak olan Mersin RES üretim tesisi yapımı için gerekli taşınmazlarla ilgili olarak 364 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin "Teminat" Başlıklı 17 nci maddesi kapsamında belirlenen toplam kamulaştırma giderlerinin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna bildirilmesi ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından ilgili Şirketten teminatın alındığına ilişkin yazının Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne iletilmesini müteakip, söz konusu taşınmazların Bakanlığımızca alınmış Kamulaştırma Kararı doğrultusunda kamulaştırılması ve Hazine adına tescil işlemlerinin, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (Milli Emlak Müdürlüğü) ile Muhakemat Müdürlükleri tarafından koordineli olarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri doğrultusunda sonuçlandırılması, yeni tapu senedi örneklerinin doğrudan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna gönderilmesi ve bu konuda Bakanlığımıza bilgi verilmesi hususu yazılan 07/01/2020 tarih ve 2432 sayılı yazı ile Mersin Valiliğine (Çere ve Şehircilik İl Müdürlüğü) iletilmiştir.